

Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Ειδικά θέματα Δικαίου της Πληροφορίας

Ειδικά Θέματα Δικαίου Πληροφορίας Πνευματική Ιδιοκτησία

Λίλιαν Μήτρου (L.Mitrou@aegean.gr)

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια

Τμήμα Μηχανικών Πληροφοριακών & Επικοινωνιακών
Συστημάτων

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Τι είναι διανοητική ιδιοκτησία

- ✦ Το σύνολο των δικαιωμάτων των πνευματικών δημιουργών που προκύπτουν από την δημιουργία ενός έργο του νου, το οποίο αντιμετωπίζεται ως άυλο περιουσιακό στοιχείο
- ✦ Διακρίνεται σε Πνευματική ιδιοκτησία και Βιομηχανική ιδιοκτησία

● Γιατί προστατεύεται η διανοητική ιδιοκτησία;

- ✦ Προσωπικότητα/δημιουργικότητα/οικονομικά συμφέροντα
 - ✦ Ανθρωπιστική/ιδεαλιστική προσέγγιση: Αντιλήψεις Γαλλικής Επανάστασης (LeChapelier) και Διαφωτισμού
 - ✦ Ωφελιμιστική (utilitarianism) προσέγγιση: property rights theory
- Τα οικονομικά οφέλη και η προσδοκία ανταπόδοσης ως κίνητρο δημιουργίας

Οι απαρχές....

- ✦ Ιστορικά ο πρώτος νόμος σχετικά με τα πνευματικά δικαιώματα εμφανίζεται το 1709 (The Copyright Act γνωστός και ως Statute of Anne)
- ✦ Η τυπογραφία ουσιαστικά οδήγησε τις κυβερνήσεις (με την συνδρομή και της εκκλησίας) να υιοθετήσουν νομοθεσία για την αντιγραφή αλλά και για τον έλεγχο της τυπογραφικής δραστηριότητας

Act for the Encouragement of Learning.....

(261)

Cup 19

Anno Octavo

Annæ Reginae.

An Act for the Encouragement of Learning, by Vesting the Copies of Printed Books in the Authors or Purchasers of such Copies, during the Times therein mentioned.

Whereas Printers, Booksellers, and other Persons have of late frequently taken the Liberty of Printing, Reprinting, and Publishing, or causing to be Printed, Reprinted, and Published Books, and other Writings, without the Consent of the Authors or Proprietors of such Books and Writings, to their very great Detriment, and too often to the Ruin of them and their Families: For Preventing therefore such Practices for the future, and for the Encouragement of Learned Men to Compose and Write useful Books: May it please Your Majesty, that it may be Enacted, and be it Enacted by the Queens most Excellent Majesty, by and with the Advice and Consent of the Lords Spiritual and Temporal, and Commons in this present Parliament Assembled, and by the Authority of the same, That from and after the

Πνευματική ιδιοκτησία

- ✦ Πνευματική ιδιοκτησία: περιλαμβάνει δημιουργίες λόγου, τέχνης ή επιστήμης, όπως λογοτεχνικά συγγράμματα, έργα τέχνης (ζωγραφική, γλυπτική, φωτογραφία κ.α) , προγράμματα υπολογιστών
- ✦ Επίσης προστατεύει με συγγενικά δικαιώματα τις ηχογραφήσεις, τις εκτελέσεις και παραστάσεις έργων, ραδιοφωνικά και τηλεοπτικά προγράμματα

Βιομηχανική ιδιοκτησία

- Η βιομηχανική ιδιοκτησία περιλαμβάνει τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας (πατέντες), τα υποδείγματα χρησιμότητας (μικρές εφευρέσεις), τα δικαιώματα επί φυτικών ποικιλιών αλλά και τα σήματα, τα βιομηχανικά σχέδια, και τις προστατευόμενες γεωγραφικές ονομασίες προελεύσεως

Έννοια Λόγοι προστασίας

- ✦ Δίκαιο πνευματικής ιδιοκτησίας: περιλαμβάνει κανόνες με τους οποίους προστατεύονται οι δημιουργοί των έργων.
- ✦ Γιατί προστατεύεται γενικά η πνευματική δημιουργία;
 - Το έργο αποδίδει την προσωπικότητα του δημιουργού (προστασία της προσωπικότητας)
 - παρέχεται η οικονομική βάση στον δημιουργό και στη αντίστοιχη βιομηχανία για να αποσβέσει τους κόππους , δαπάνες και επενδύσεις που έγιναν για τη δημιουργία και εκμετάλλευση του έργου (αρχή της δίκαιης οικονομικής ανταμοιβής)
 - μέσω των ηθικών ανταμοιβών και της συμμετοχής στην οικονομική εκμετάλλευση παρέχονται κίνητρα για την ανάπτυξη ανεξάρτητης δημιουργικής δραστηριότητας

Έργο

Ως έργο νοείται το

- ✦ πρωτότυπο
- ✦ πνευματικό δημιούργημα
- ✦ λόγου, τέχνης ή επιστήμης
- ✦ που εκφράζεται με οποιαδήποτε μορφή
- ✦ Προϊόν του ανθρώπινου πνεύματος και αποτέλεσμα δημιουργικής δράσης
- ✦ Στην κατηγορία του έργου υπάγονται έργα λόγου, έργα τέχνης και τεχνολογικά αγαθά

Πρωτοτυπία

- ✦ Αποτέλεσμα προσωπικής συμβολής του δημιουργού - Ιδιαίτερη ατομικότητα
- ✦ Δημιουργικό ύψος (εφευρετικό ύψος)
- ✦ Η ατομικότητα βασίζεται στην έννοια της στατιστικής μοναδικότητας : σύγκριση του έργου με αυτό που προϋπάρχει ή θα μπορούσε να υπάρχει

Δημιουργός και δικαιώματα

- ✿ Δημιουργός: είναι ο αρχικός δικαιούχος του περιουσιακού και του ηθικού δικαιώματος πάνω σε ένα έργο
- ✿ Το ηθικό δικαίωμα αφορά: α) την εξουσία δημοσίευσης, β) εξουσία αναγνώρισης της “πατρότητας” του έργου, γ) εξουσία περιφρούρησης της ακεραιότητας του έργου, δ) εξουσία προσπέλασης στο έργο
- ✿ Το περιουσιακό δικαίωμα αφορά: α) την εξουσία εγγραφής και αναπαραγωγής, β) την εξουσία μετάφρασης, γ) την εξουσία διασκευής, δ) την εξουσία θέσης σε κυκλοφορία, ε) την εξουσία απαγόρευσης εισαγωγής αντιτύπων, στ) εξουσία δημόσιας εκτέλεσης, μετάδοσης κλπ.

Ειδικές κατηγορίες

- ✦ **Έργα συνεργασίας** : άμεση σύμπραξη δύο ή περισσότερων δημιουργών. Οι δημιουργοί ενός έργου, που είναι προϊόν συνεργασίας, είναι οι αρχικοί συνδικαιούχοι του περιουσιακού και του ηθικού δικαιώματος επί του έργου. Αν δεν συμφωνήθηκε αλλιώς, το δικαίωμα ανήκει κατά ίσα μέρη στους συνδημιουργούς
- ✦ **Συλλογικά έργα** θεωρούνται όσα έχουν δημιουργηθεί με τις αυτοτελείς συμβολές περισσότερων δημιουργών κάτω από την πνευματική διεύθυνση και το συντονισμό ενός φυσικού προσώπου. Το φυσικό αυτό πρόσωπο είναι ο αρχικός δικαιούχος του περιουσιακού και του ηθικού δικαιώματος επί του συλλογικού έργου. Οι δημιουργοί των επιμέρους συμβολών είναι αρχικοί δικαιούχοι του περιουσιακού και του ηθικού δικαιώματος επί των συμβολών τους, εφόσον αυτές είναι δεκτικές χωριστής εκμετάλλευσης
- ✦ **Σύνθετα έργα** (απαρτιζόμενα από τμήματα που έχουν δημιουργηθεί χωριστά): οι δημιουργοί των τμημάτων είναι αρχικοί συνδικαιούχοι των δικαιωμάτων επί του σύνθετου έργου και αποκλειστικοί αρχικοί δικαιούχοι των δικαιωμάτων του τμήματος, που δημιούργησε ο καθένας εφόσον αυτό είναι δεκτικό ξεχωριστής εκμετάλλευσης

Διάρκεια

- ✦ Η προστασία του έργου ξεκινά από την στιγμή δημιουργίας και εξωτερίκευσης του
- ✦ Το ηθικό δικαίωμα του δημιουργού δεν έχει συγκεκριμένη χρονική ισχύ, ισχύει για πάντα
- ✦ Το περιουσιακό δικαίωμα προστατεύεται για όλη την διάρκεια ζωής του δημιουργού και επιπλέον 70 έτη από τον θάνατο του
- ✦ Μετά την λήξη του χρόνου προστασίας του δικαιώματος, το έργο είναι ελεύθερο για χρήση από τον οποιονδήποτε με επιφύλαξη της προστασίας ακεραιότητας και πατρότητας αυτού

Άδεια χρήσης

- ✦ Προκειμένου να χρησιμοποιήσει κανείς ένα προστατευμένο έργο νόμιμα, είναι απαραίτητη η έγγραφη συγκατάθεση του δημιουργού.
- ✦ Προφορική συμφωνία περί μεταβίβασης πνευματικών δικαιωμάτων δεν θεωρείται έγκυρη.
- ✦ Στην σχετική έγγραφη σύμβαση πρέπει να αναφέρεται με αρκετή ακρίβεια το έργο, η αμοιβή του δημιουργού, τα δικαιώματα που παραχωρούνται, ο προορισμός της παραχώρησης καθώς και η τοπική και χρονική ισχύς της σύμβασης.

Νέα προβλήματα

- ✦ Νέα προβλήματα που προκύπτουν από τις τεχνολογικές εξελίξεις και κυρίως τη διάδοση των δικτύων και την ψηφιοποίηση έργων
- ✦ Τα κύρια προβλήματα εντοπίζονται ή σχετίζονται άμεσα με
 - την ευκολία και την ακρίβεια της αντιγραφής
 - την υψηλή ποιότητα των αντιγράφων με αποτέλεσμα την αδυναμία διάκρισης μεταξύ πρωτότυπου και αντιγράφου
 - το χαμηλό κόστος αναπαραγωγής και διανομής των αντιγράφων
 - την ανωνυμία που χαρακτηρίζει τις on-line δραστηριότητες

Προστασία Προγραμμάτων η/υ - 1

- ✱ Σύνολο εντολών ή οδηγιών που προορίζεται, όταν ενσωματωθεί στον ηλεκτρονικό υπολογιστή, να παράγει ένα ορισμένο αποτέλεσμα
- ✱ Έργο λόγου κατά το ελληνικό δίκαιο
- ✱ Περιλαμβάνεται και το προπαρασκευαστικό υλικό σχεδιασμού του
- ✱ Το εγχειρίδιο χρήσης αποτελεί έργο και προστατεύεται

Προστασία Προγραμμάτων η/υ - 2

- ✚ Προστατεύσιμη είναι η μορφή, ο τρόπος έκφρασης ενός προγράμματος
- ✚ Οι λειτουργικές δυνατότητες, η γλώσσα προγραμματισμού και ο μορφότυπος αρχείων δεδομένων που χρησιμοποιούνται για την εκμετάλλευση των λειτουργιών ενός προγράμματος δεν συνιστούν τρόπο έκφρασης του προγράμματος (ΔΕΕ SAS Institute Inc v. World Programming Ltd -2012)
- ✚ Κριτήριο: κατά πόσο η έκφραση του προγράμματος, ή οι προπαρασκευαστικές εργασίες είναι ικανές να επιφέρουν μελλοντικά την αναπαραγωγή του προγράμματος

Προστασία Προγραμμάτων η/υ - 3

- ✱ Η χορήγηση προστασίας στις λειτουργικές δυνατότητες θα ισοδυναμούσε με μονοπώληση ιδεών, μη επιτρέποντας σε άλλους να δημιουργήσουν παρεμφερή προγράμματα βασιζόμενοι στην παρατήρηση, μελέτη και δοκιμή της συμπεριφοράς των δυνατοτήτων του προγράμματος.
- ✱ Δεν προστατεύονται ιδέες και αρχές στις οποίες βασίζεται οποιοδήποτε στοιχείο του προγράμματος, όπως π.χ. ο αλγόριθμος. Ο χρήστης δικαιούται να εντοπίσει τις ιδέες και αρχές του προγράμματος.
- ✱ Χρήση της αντίστροφης μεταγλώττισης για τη δημιουργία προγράμματος με σημαντικές ομοιότητες με το πρώτο δεν είναι νόμιμη.
- ✱ Ως μέρος του προγράμματος νοούνται και τα στοιχεία εκείνα που καθιστούν δυνατή τη διασύνδεση του προγράμματος με άλλα στοιχεία του ολοκληρωμένου συστήματος καθώς και με τους χρήστες (interfaces).

Προϋποθέσεις προστασίας

- ✦ Προϋπόθεση για την προστασία του ως έργου είναι η πρωτοτυπία του προγράμματος
- ✦ Κριτήριο για την πρωτοτυπία του προγράμματος : το αγγλοσαξωνικό σύστημα θεωρεί πρωτότυπο ότι δεν είναι αποτέλεσμα αντιγραφής ενώ το ηπειρωτικό ευρωπαϊκό σύστημα απαιτεί μεγαλύτερο δημιουργικό ύψος
- ✦ Ένα πρόγραμμα προστατεύεται εφόσον "είναι πρωτότυπο με την έννοια ότι είναι αποτέλεσμα προσωπικής πνευματικής εργασίας του δημιουργού του" (άρθρο 1 § 3) ή, σύμφωνα με το άρθρο 2 § 3 ν. 2121/93, "εφόσον είναι προσωπικό πνευματικό δημιούργημα του δημιουργού"
- ✦ Δεν προβλέπονται διατυπώσεις/διαδικασίες για την απόκτηση δικαιώματος

Μισθωτός-δημιουργός

- ✦ Στην περίπτωση που έργο παράγεται από μισθωτό η ελληνική νομοθεσία προβλέπει κατά κανόνα ότι ο δημιουργός του έργου είναι και ο αρχικός δικαιούχος.
- ✦ Ειδικά όμως για τα προγράμματα των ηλεκτρονικών υπολογιστών ο ελληνικός νόμος προβλέπει ότι στα προγράμματα που παράγονται στο πλαίσιο σύμβασης εργασίας ή έργου ο εργοδότης αποκτά αυτοδικαίως όλες τις περιουσιακές αξιώσεις, εκτός εάν υπάρχει αντίθετη συμφωνία.

Περιουσιακές εξουσίες

- ✦ Εξουσία του δικαιούχου να πραγματοποιεί ή παρέχει άδεια για την οριστική ή προσωρινή αναπαραγωγή του προγράμματος η/υ με κάθε μέσο ή μορφή εν όλω ή εν μέρει
- ✦ Μετάφραση, προσαρμογή, διαρρύθμιση ή οποιαδήποτε άλλη παραγωγή του προγράμματος η/υ και αναπαραγωγή των αποτελεσμάτων του
- ✦ Οποιαδήποτε μορφή εμπορικής εκμετάλλευσης του προγράμματος, δηλ. κάθε πράξη θέσης του προγράμματος σε κυκλοφορία

Δικαιώματα νομίμων χρηστών

- ✦ Δικαίωμα παραγωγής αντιγράφων ασφαλείας στο βαθμό που η δημιουργία είναι απαραίτητη για τη χρήση του προγράμματος,
- ✦ Δικαίωμα να παρακολουθεί, να μελετά, να δοκιμάζει τη λειτουργία του προγράμματος προκειμένου να εντοπίσει τις ιδέες και αρχές που αποτελούν τη βάση οποιουδήποτε στοιχείου του προγράμματος, εφόσον οι ενέργειες αυτές γίνονται κατά τη διάρκεια φόρτωσης, εμφάνισης στην οθόνη, εκτέλεσης, μεταβίβασης ή αποθήκευσης του προγράμματος,
- ✦ Δικαίωμα αναπαραγωγής του προγράμματος, η μετάφρασης, προσαρμογής και εν γένει μετατροπής όταν είναι αναγκαίες για την κατά προορισμό χρησιμοποίηση του προγράμματος η/υ συμπεριλαμβανομένης και της διόρθωσης σφαλμάτων.

Πατέντα λογισμικού

- ✦ Δίπλωμα ευρεσιτεχνίας ή πατέντα λογισμικού είναι ένα δίπλωμα ευρεσιτεχνίας που έχει χορηγηθεί, πρόκειται ή θα μπορούσε να χορηγηθεί σε μια εφεύρεση που αφορά προϊόντα ή διεργασίες (συμπεριλαμβανομένων των μεθόδων) που περιλαμβάνουν ή μπορεί να περιλαμβάνουν λογισμικό ως ένα σημαντικό ή κατ'ελάχιστο απαραίτητο μέρος της υλοποίησής τους
- ✦ Δηλαδή το λογισμικό είναι τμήμα της τεχνικής λύσης η οποία κατοχυρώνεται και προστατεύεται με το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας

Ειδή πατέντων λογισμικού

- ✦ Ευρεσιτεχνίες για προϊόντα ή διεργασίες που μπορούν να υλοποιηθούν με ή χωρίς λογισμικό
- ✦ Ευρεσιτεχνίες για προϊόντα ή διεργασίες των οποίων η υλοποίηση απαιτεί λογισμικό (σε συνδυασμό με κάποιου είδους υλικό)
- ✦ Ευρεσιτεχνίες που αποτελούνται αποκλειστικά από πηγαίο κώδικα ή αλγορίθμους
- ✦ Ένα δίπλωμα ευρεσιτεχνίας μπορεί να περιέχει αρκετές διαφορετικές αξιώσεις βάσει των οποίων αξιώνεται η προστασία της τεχνικής λύσης

Διαδικασία χορήγησης

- ✚ Το δίπλωμα χορηγείται από την αρμόδια, σύμφωνα με τον νόμο αρχή, με την αίτηση του δικαιούχου και δεν αποκτάται αυτόματα, χωρίς διατυπώσεις, όπως συμβαίνει με τα πνευματικά δικαιώματα των δημιουργών έργων, που εμπíπτουν στην πνευματική ιδιοκτησία
- ✚ Προκειμένου να χορηγηθεί ένα δίπλωμα ευρεσιτεχνίας η αρμόδια αρχή εξετάζει την αίτηση για να αποφανθεί εάν είναι όντως εφεύρεση, καινοτόμος, μη εμφανής, και βιομηχανικά εφαρμόσιμη
- ✚ Το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας δεν έχει ευρεία καθολική ισχύ όπως συμβαίνει με τα πνευματικά δικαιώματα, αλλά εκτείνεται στα γεωγραφικά πλαίσια των χωρών στις οποίες έχει υποβληθεί και χορηγηθεί το δίπλωμα
- ✚ Αυτό που πρακτικά συμβαίνει με την χορήγηση ενός διπλώματος ευρεσιτεχνίας είναι ότι αναγνωρίζεται νομικά στο δημιουργό-εφευρέτη ως έννομο συμφέρον αυτού, το δικαίωμα να μονοπωλεί μια εφεύρεση

Η ευρωπαϊκή διάσταση /1

- ✦ Ευρωπαϊκή Σύμβαση Ευρεσιτεχνίας (European Patent Convention)/Ευρωπαϊκός Οργανισμός Ευρεσιτεχνιών
- ✦ Ανακαλύψεις, επιστημονικές θεωρίες, μαθηματικές μέθοδοι, κανόνες, μέθοδοι σκέψης και εργασίας, και προγράμματα υπολογιστών, δεν είναι εφευρέσεις, και επομένως δεν είναι δυνατό να δεσμεύονται από πατέντες (άρθρο 52)

Η ευρωπαϊκή διάσταση /2

- ✚ Στις 18 Μαΐου 2004, το Συμβούλιο των Υπουργών, απορρίπτει τις τροποποιήσεις του Κοινοβουλίου για την πρόταση οδηγίας για εισαγωγή και δυνατότητας πατέντας
- ✚ Η πρόταση οδηγίας που εγκρίνει, θεωρείται ακόμη πιο επιθετική στα θέματα υιοθέτησης πατεντών λογισμικού από ότι η αρχική
- ✚ Στις 6 Ιουλίου 2005, πραγματοποιείται η ψήφιση για την πρόταση οδηγίας από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Η πρόταση απορρίπτεται με 648 στις 680 ψήφους. Η Ευρώπη ξεκάθαρα αντιτίθεται στην αποδοχή των πατεντών λογισμικού. Συνεπώς παραμένει το status-quo της Συνθήκης του 1973
- ✚ Στο μεταξύ το Γραφείο είχε χορηγήσει 30.000 διπλώματα σε ευρεσιτεχνίες λογισμικού, αναμένοντας την τροποποίηση της νομοθεσίας

Ελεύθερο λογισμικό

- Είναι το λογισμικό το οποίο σέβεται τις 4 παρακάτω ελευθερίες:
 - Ελευθερία εκτέλεσης του προγράμματος με οποιονδήποτε τρόπο επιθυμεί ο χρήστης
 - Ελευθερία μελέτης και τροποποίησης του πηγαίου κώδικα του προγράμματος
 - Ελευθερία διακίνησης αντιγράφων του προγράμματος σε άλλους (και επανέκδοσής του)
 - Ελευθερία βελτίωσης και διακίνησης αντιγράφων της βελτιωμένης έκδοχής του προγράμματος

Ελεύθερο λογισμικό και ανοιχτό λογισμικό

- ☛ Το **ελεύθερο λογισμικό** είναι λογισμικό που μπορεί να χρησιμοποιηθεί, αντιγραφεί, μελετηθεί, τροποποιηθεί και αναδιανεμηθεί χωρίς περιορισμό (Free Software Foundation)
- ☛ **Λογισμικό ανοικτού κώδικα** είναι το λογισμικό, του οποίου ο πηγαίος κώδικας διατίθεται ελεύθερα σε αυτούς που θέλουν να τον εξετάσουν, και/ή τροποποιήσουν ή χρησιμοποιήσουν σε άλλες εφαρμογές
- ☛ Το λογισμικό ανοικτού κώδικα δεν σημαίνει απαραίτητα ούτε ελεύθερο λογισμικό ούτε δωρεάν λογισμικό

Φορείς ελεύθερου λογισμικού

Free Software Foundation (FSF)

- Ιδρύθηκε από τον Stallman το 1984 για να εξασφαλίσει μια πηγή χρηματοδότησης για το έργο **GNU**.

Open Source Initiative (OSI)

- Η **OSI** δημιουργήθηκε το 1998 από τον **Eric Raymond** και **Bruce Perens**, αφού δεν συμφωνούσαν εξ ολοκλήρου με τους περιορισμούς που επιβαλλόντουσαν από τον **Richard Stallman** μέσω της ελεύθερης ιδεολογίας του λογισμικού.

- Πανεπιστήμια και ερευνητικοί οργανισμοί: Berkeley, MIT

Άδειες ανοιχτού λογισμικού

- Σκοπός: Η ελεύθερη πρόσβαση στον πηγαίο κώδικα και ελεύθερη διακίνηση
- Κάθε ελεύθερο λογισμικό προστατεύεται από μια αντίστοιχη άδεια χρήσης
- Ο δημιουργός παραιτείται από τα περιουσιακά δικαιώματα του στο λογισμικό, όχι όμως και από τα ηθικά

General Public License και LGPL

- Η πρώτη και πιο δημοφιλής άδεια χρήσης ελεύθερου λογισμικού/
- Ρήτρα “copyleft”: Αντίθεση με το copyright
- Βασικό χαρακτηριστικό: οποιοδήποτε παράγωγο λογισμικό ή λογισμικό που χρησιμοποιεί τμήμα λογισμικού που έχει την άδεια GPL πρέπει υποχρεωτικά να έχει και αυτό την ίδια άδεια. (Άρθρο 2 παράγραφος β και γ)
- Εάν ο χρήστης συμπεριλάβει λογισμικό τέτοιας άδειας σε λογισμικό που έχει ο ίδιος αναπτύξει, ολόκληρο το απορρέον λογισμικό συμπεριλαμβανόμενου του ιδιόκτητου κώδικα πρέπει να υπαχθεί κάτω από την ίδια άδεια
- Στόχος: η αποτροπή της εμπορευματοποίησης λογισμικού που βασίζεται σε λογισμικό με άδεια GPL

Ακαδημαϊκές άδειες

Ακαδημαϊκές Άδειες (MIT Athena, Berkeley, Apache)

- πλήρη δικαιώματα στον χρήστη του λογισμικού, (τροποποίηση, επέκταση, πώληση)
- Δεν απαιτείται το προκύπτον επεκταμένο λογισμικό να δίδεται με την ίδια άδεια και δεν απαιτείται η κοινοποίηση των αλλαγών ή επεκτάσεων
- Δυνατότητα εμπορικής εκμετάλλευσης του λογισμικού που υπόκειται σε ακαδημαϊκή άδεια
- Απαιτείται να παραμένουν και να αναφέρονται (attribution) τα δικαιώματα του δημιουργού (copyrights)

Άδειες Creative Commons/1

- Δημιουργήθηκαν από τον οργανισμό Creative Commons/ L. Lessig
- Εξισορρόπηση μεταξύ του απόλυτου ελέγχου όλων των δικαιωμάτων των έργων (all rights reserved) και της παντελούς έλλειψης προστασίας (no rights reserved)
- Ο δημιουργός μπορεί να επιλέξει ο ίδιος τους όρους χρήσης που θα χρησιμοποιήσει σε αντίθεση με τις υπόλοιπες άδειες
- Παρέχονται δωρεάν
- Ελληνικές άδειες creative commons

Άδειες Creative Commons/2

- Άδεια αναφοράς ονόματος δημιουργού (attribution license)
- Άδεια υποχρεωτικής αναφοράς του ονόματος του δημιουργού και υποχρέωσης διανομής του παράγωγου έργου υπό ίδιους όρους (attribution share alike license)
- Άδεια υποχρεωτικής αναφοράς ονόματος δημιουργού από το χρήστη με απαγόρευση δημιουργίας παράγωγου έργου (attribution non-derivatives license)

Άδειες Creative Commons/3

- Attribution non-commercial license - Άδεια αναπαραγωγής, διάδοσης, παρουσίασης και δημιουργίας παράγωγου έργου με:
 - υποχρεωτική αναφορά στο όνομα του αρχικού δημιουργού
 - απαγόρευση χρήσης του αρχικού έργου ή παραγώγων του
 - μη επιβολή του όρου share-alike
- Attribution non-commercial share alike license: ίδια με την προηγούμενη με την προσθήκη της επιβολής του όρου share-alike
- Attribution non-commercial non-derivatives license:
 - υποχρεωτική αναφορά στο όνομα του αρχικού δημιουργού
 - διάθεση και παρουσίαση του έργου για μη εμπορική χρήση και απαγόρευση δημιουργίας παράγωγου έργου

Άδεια EUPL

- Ανάγκη δημιουργίας νέας ευρωπαϊκής άδειας ανοικτού λογισμικού (EUPL)
- Δυνατότητα χρήσης της και από κράτη μη μέλη της ΕΕ
- Πολυγλωσσική διατύπωση: μετάφραση σε όλες τις επίσημες γλώσσες της ΕΕ (23)
- Αναφορά στο εφαρμοστέο δίκαιο: προβλέπει το αρμόδιο δικαστήριο σε περίπτωση διαφοράς
- Ενσωμάτωση της ρήτρας copyleft

Βάσεις δεδομένων

- ✦ Ειδική περίπτωση συλλεκτικού έργου
- ✦ Συλλογές έργων, δεδομένων ή άλλων ανεξάρτητων στοιχείων, διευθετημένων κατά συστηματικό ή μεθοδικό τρόπο και ατομικώς προσιτών με ηλεκτρονικά μέσα ή κατ' άλλον τρόπο
- ✦ Κάθε είδους συλλογές έργων, λογοτεχνικών, καλλιτεχνικών, μουσικών ή άλλων ή ακόμα και άλλο υλικό όπως είναι τα κείμενα, οι ήχοι, οι εικόνες, οι αριθμοί, τα πραγματικά στοιχεία και δεδομένα
- ✦ Ψηφιακές ή ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων και παραδοσιακές, μη ηλεκτρονικές

Προϋποθέσεις προστασίας

- ✦ Προστατεύονται μόνο εκείνες που "λόγω της επιλογής ή της διευθέτησης του περιεχομένου τους αποτελούν πνευματικά δημιουργήματα"
- ✦ Δεν απαιτείται άλλη μορφή πρωτοτυπίας
- ✦ Προϋπόθεση αποτελεί ότι η βάση δεδομένων, λόγω της επιλογής ή διευθέτησης του περιεχομένου της, αποτελεί "προσωπική πνευματική δημιουργία" του δημιουργού που μπορεί να είναι είτε φυσικό πρόσωπο ή ομάδα προσώπων
- ✦ Προστατεύονται τόσο οι ηλεκτρονικές όσο και οι μη ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων

Παραδείγματα

- ✦ ΔΕΚ: ένα πρόγραμμα ποδοσφαιρικών συναντήσεων όπως αυτό του ΟΠΑΠ συνιστά βάση δεδομένων κατά την έννοια του άρθρου 1 παρ. 2 της Οδηγίας 96/9.
- ✦ Ευρετήριο δρόμων και οικοδομικών τετραγώνων με συντελεστές εμπορικότητας
- ✦ Λεξικά, τηλεφωνικοί κατάλογοι
- ✦ Συλλογές ποιημάτων

Ψηφιακές βιβλιοθήκες

- ❖ ψηφιακή βιβλιοθήκη, ειδικότερα, νοείται το είδος εκείνο της βιβλιοθήκης που περιέχει συλλογές ψηφιακών δεδομένων, το περιεχόμενό των οποίων καθίσταται επιγραμματικά διαθέσιμο, σε παγκόσμια κλίμακα
- ❖ Η διαδικασία της ψηφιοποίησης θεωρείται ως αναπαραγωγή, διασκευή ή μετατροπή
- ❖ Οι ψηφιακές βιβλιοθήκες συνιστούν συνήθως και βάσεις δεδομένων

Προστασία δημιουργού

- ✦ Προστατευόμενο πρόσωπο είναι ο δημιουργός της βάσης δεδομένων και όχι οι δημιουργοί των επιμέρους στοιχείων της
- ✦ Αποκλειστικό δικαίωμά του να επιτρέπει ή να απαγορεύει την προσωρινή (φευγαλέα) ή διαρκή, συνολική ή μερική αναπαραγωγή της βάσης με κάθε μέσο και μορφή
- ✦ Αποκλειστικό και απόλυτο δικαίωμα να επιτρέπει ή να απαγορεύει τη μετάφραση, προσαρμογή, διευθέτηση καθώς και κάθε άλλη μετατροπή της βάσης δεδομένων αλλά και την οποιαδήποτε μορφή διανομής του πρωτοτύπου ή αντιγράφων της βάσης
- ✦ Αποκλειστικό δικαίωμα που αναγνωρίζεται στον δημιουργό της βάσης δεδομένων να ανακοινώνει, παρουσιάζει ή επιδεικνύει με οποιοδήποτε τρόπο τη βάση στο κοινό

Προστασία κατασκευαστή

- ✦ Κατασκευαστής της βάσης δεδομένων: Πρόκειται για το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που λαμβάνει την πρωτοβουλία και επωμίζεται τον κίνδυνο των επενδύσεων. Δεν θεωρείται κατασκευαστής ο εργολάβος βάσης δεδομένων
- ✦ Δικαίωμα να απαγορεύσει την εξαγωγή ή / και επαναχρησιμοποίηση του συνόλου ή ουσιώδους μέρους της ΒΔ με την προϋπόθεση βέβαια ότι «η απόκτηση, ο έλεγχος ή η παρουσίαση» του περιεχομένου της βάσης φανερώνουν ότι έχει γίνει ουσιώδης ποιοτική ή ποσοτική επένδυση
- ✦ Πρέπει να σημειωθεί ότι με βάση τη διατύπωση του κειμένου συνάγεται ότι και το downloading και η έρευνα (search) υπάγονται στην έννοια της αθέμιτης εξαγωγής, συνιστούν δηλαδή προσβολή της βάσης δεδομένων

Νόμιμος χρήστης βάσης δεδομένων/1

- ❖ Ο νόμιμος χρήστης είναι μόνο ο συμβατικά συνδεδεμένος με τον δικαιούχο που παραχωρεί τη χρήση της βάσης
- ❖ Ο νόμιμος χρήστης είναι ο συμβατικά συνδεδεμένος με τον δικαιούχο που παραχωρεί τη χρήση της βάσης, αλλά και το πρόσωπο που προβαίνει σε χρήση της βάσης, επικαλούμενος κάποια εξαίρεση υπέρ του (πχ. έρευνα)
- ❖ Ο νόμιμος χρήστης είναι ο νόμιμος κάτοχος μέσω οποιουδήποτε τρόπου (δανεισμός από βιβλιοθήκη κλπ.) αρκεί η νόμιμη κατοχή της βάσης

Δικαιώματα νόμιμου χρήστη

- ✿ Ο νόμιμος χρήστης της βάσης δεδομένων μπορεί να προβαίνει (μόνο) σε αναπαραγωγή (δηλ. όχι σε επαναχρησιμοποίηση) ουσιώδους μέρους της βάσης δεδομένων, μόνο όταν πρόκειται για εκπαιδευτικούς ή ερευνητικούς σκοπούς (αρκεί να αναφέρεται η πηγή και στο βαθμό που η εξαγωγή δικαιολογείται από τον επιδιωκόμενο μη εμπορικό σκοπό).
- ✿ Όταν πρόκειται για σκοπούς δημόσιας ασφάλειας και διοικητικής ή δικαστικής διαδικασίας, μπορεί εκτός της αναπαραγωγής να προβαίνει και σε επαναχρησιμοποίηση (εκτός δηλαδή της αρχικής αφαίρεσης) ουσιώδους μέρους της βάσης δεδομένων.

Δικαιώματα Δημιουργού στην ΚτΠ

- Οδηγία 2001/29 για το δικαίωμα του δημιουργού και τα συγγενικά δικαιώματα στην κοινωνία της πληροφορίας με σκοπό
 - μείωση των διαφορών μεταξύ των υφιστάμενων στα κράτη μέλη νομοθεσιών που μπορεί να οδηγήσουν σε παρεμπόδιση της ελεύθερης κυκλοφορίας προϊόντων και υπηρεσιών στην εσωτερική αγορά και τελικά να δυσχεράνουν την ανάπτυξη της Κοινωνίας της Πληροφορίας εντός του κοινοτικού χώρου,
 - η αύξηση της ασφάλειας δικαίου
 - διασφάλιση ενός υψηλού επιπέδου προστασίας της Πνευματικής Ιδιοκτησίας στο νέο ψηφιακό περιβάλλον

Βασικές αρχές

- ✦ Ενισχύονται τα λεγόμενα «ψηφιακά δικαιώματα», τα οποία έχουν απόλυτο και αποκλειστικό χαρακτήρα
- ✦ Προβλέπονται περιορισμοί και εξαιρέσεις που στοχεύουν σε έναν συμβιβασμό, σε μια εξισορρόπηση μεταξύ των συμφερόντων των δικαιούχων και των συμφερόντων των χρηστών αλλά και του ευρύτερου κοινού
- ✦ Θωρακίζονται θεσμικά τα τεχνολογικά μέσα προστασίας από την αναπαραγωγή και θεσπίζονται υποχρεώσεις κατάλληλης έννομης προστασίας κατά των παράνομων δραστηριοτήτων που αλλοιώνουν τις ηλεκτρονικές πληροφορίες διαχείρισης των δικαιωμάτων
- ✦ Παρέχεται αποτελεσματική προστασία των δικαιωμάτων Πνευματικής Ιδιοκτησίας και των Συγγενικών Δικαιωμάτων από την πειρατεία μέσω της θέσπισης ανάλογων προς την προσβολή και αποτρεπτικών κυρώσεων

Ψηφιακά δικαιώματα

- ✦ Εξουσία (δικαίωμα) : «την άμεση ή έμμεση, προσωρινή ή μόνιμη αναπαραγωγή, με οποιοδήποτε μέσο και μορφή, εν όλω ή εν μέρει
- ✦ Ψηφιακή διάθεση : το κοινό μπορεί να έχει πρόσβαση στο περιεχόμενο από τον τόπο και κατά το χρόνο της ατομικής επιλογής του
- ✦ Η εγγραφή συγγραφικών έργων στην κεντρική μνήμη του υπολογιστή και η παρουσίασή τους στο κοινό διαμέσου ιστοσελίδων που εγκαταστάθηκαν από τρίτον στο διαδίκτυο χωρίς άδεια της δημιουργού συνιστά προσβολή του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας
- ✦ Σύνδεσμοι (links):όταν όμως γίνεται παραπομπή όχι στην αρχική σελίδα αλλά σε κάποια ειδικότερη σελίδα ή απευθείας σε στοιχεία άλλου ηλεκτρονικού τόπου, υπερπηδώντας την αρχική σελίδα (deep linking), υπάρχει προσβολή του δικαιώματος αναπαραγωγής και παρουσίασης στο κοινό

Εξαιρέσεις

- ❖ «Τεχνολογικός περιορισμός»: οι προσωρινές πράξεις αναπαραγωγής οι οποίες είναι μεταβατικές ή παρεπόμενες και οι οποίες αποτελούν αναπόσπαστο και ουσιώδες τμήμα μιας τεχνολογικής μεθόδου, έχουν δε ως αποκλειστικό σκοπό να επιτρέψουν α) την εντός δικτύου μετάδοση μεταξύ τρίτων μέσω διαμεσολαβητή ή β) τη νόμιμη χρήση, ενός έργου ή άλλου προστατευόμενου αντικειμένου και οι οποίες δεν έχουν καμία ανεξάρτητη οικονομική σημασία
- ❖ Νομιμοποιείται η αναγκαστική και αναπόφευκτη αναπαραγωγή έργων ή άλλων αντικειμένων που προστατεύονται κατά τη μεταφορά τους μέσω του διαδικτύου
- ❖ Καλύπτονται οι πράξεις που καθιστούν δυνατή την αναζήτηση (browsing) και την αποθήκευση σε κρυφή μνήμη (caching), καθώς και οι πράξεις που καθιστούν δυνατή την αποτελεσματική λειτουργία των συστημάτων μετάδοσης, εφόσον ο διαμεσολαβητής δεν τροποποιεί τις πληροφορίες και δεν παρεμποδίζει τη νόμιμη χρήση της τεχνολογίας
- ❖ Περιορισμός προς όφελος τυφλών και κωφαλάλων

Τεχνολογικά μέτρα

- ✦ Τα τεχνολογικά μέτρα είναι μηχανισμοί που έχουν ως βάση τους το λογισμικό και θέτουν περιορισμούς στην πρόσβαση και τη χρήση των έργων.
- ✦ Χρησιμοποιούνται από τους δικαιούχους για να αποτρέπεται η προσβολή των έργων τους ή για να περιορίζονται οι παράνομες πράξεις.
- ✦ Τα πιο γνωστά τεχνολογικά μέτρα που χρησιμοποιούνται προς αυτόν το σκοπό είναι σήμερα, η κρυπτογραφία, η αναγνωριστική ετικέτα και το υδατογράφημα, serial copy management system που επιτρέπει τη δημιουργία ενός ψηφιακού αντιγράφου πρώτης γενιάς .

Τεχνολογικά μέτρα/2

- «Αποτελεσματικά» τεχνολογικά μέτρα, δηλαδή εκείνα που επιτυγχάνουν το στόχο της προστασίας και μάλιστα από την κατασκευή τους και όχι μετά την επίθεση και την εξουδετέρωση
- Τα τεχνολογικά μέτρα θεωρούνται αποτελεσματικά όταν η χρήση του έργου ή άλλου προστατευόμενου αντικειμένου ελέγχεται από τους δικαιούχους
 - α) μέσω της εφαρμογής διαδικασίας ελέγχου της πρόσβασης ή προστασίας, όπως κρυπτογράφησης, διατάραξης της μετάδοσης ή άλλης μετατροπής του έργου ή άλλου προστατευόμενου αντικειμένου ή
 - β) μέσω προστατευτικού μηχανισμού ελέγχου της αντιγραφής, ο οποίος επιτυγχάνει το στόχο της προστασίας

Τεχνολογικά μέτρα/3

- ✦ Τέλη 2005: Ομάδα Φιλανδών ακτιβιστών είχε κατασκευάσει ιστοσελίδα όπου αναλύονταν μέθοδοι εξουδετέρωσης του τεχνολογικού μέτρου Content Scrambling System. Στη συνέχεια παραδόθηκαν στις αρχές οικειοθελώς.
- ✦ Αθώωση εξαιτίας της αναποτελεσματικότητας του τεχνολογικού μέτρου CSS (απόφαση R07/1004/ 25.05.2007)

Digital Rights Management

- ✦ Γενικός όρος που περιγράφει ένα σύνολο διαφορετικών τεχνολογιών ελέγχου πρόσβασης με σκοπό την επιβολή περιορισμών στον χρήστη
- ✦ Αποσκοπεί στη διευκόλυνση της ελεγχόμενης διανομής ψηφιακής πληροφορίας προκειμένου να αποτρέψει παραβίαση της πνευματικής ιδιοκτησίας
- ✦ Προσφέρει τεχνικές ελέγχου και χρέωσης χρήσης ψηφιακού περιεχομένου μέσω της διαρκούς προστασίας πληροφορίας [persistent information protection (PIP)]

Περιπτώσεις DRM

- ✚ **iTunes:** εφαρμόζει το Fairplay DRM (ipod,iphone,κτλ), με αποτέλεσμα κανένα νόμιμα αγορασμένο τραγούδι να μην παίζει σε μη εξουσιοδοτημένα συστήματα
- ✚ **Windows vista:** Περιέχουν DRM το οποίο σταματά περιεχόμενο (που είναι «DRM- protected») να αναπαράγεται όταν στο σύστημα ανιχνευθεί λογισμικό που χαρακτηρίζεται unsigned(!)
- ✚ **Content Scrambling System(CSS):** Δημιουργήθηκε το 1996 και εισήλθε σε όλα τα DVDs .Εφαρμόζει κρυπτογραφικές τεχνικές ώστε ένα DVD να αναπαράγεται μόνο από μηχανήματα κατασκευαστών που έχουν υπογράψει σχετικές συμφωνίες. Ολόκληρες κοινότητες χρηστών (πχ.Linux) δεν ήταν δυνατόν να αναπαράγουν DVD

Τεχνολογική προστασία και δικαιώματα των χρηστών

- ✦ Η τεχνολογία εγγυάται έναν σχεδόν απόλυτο έλεγχο ως προς την εκμετάλλευση αλλά και την χρήση των έργων
- ✦ Ο **δικαιούχος** μπορεί χάρη στην τεχνολογία να **εισβάλλει στο πεδίο της ιδιωτικής χρήσης** του έργου (αναπαραγωγή, εκτύπωση, ανάγνωση, συσκευές)
- ✦ Ο χρήστης αναλαμβάνει **πλέον ενεργό ρόλο** στην παράνομη αναπαραγωγή και διανομή των έργων
- ✦ Αλλά όταν πχ ο χρήστης δεν μπορεί να αναπαράγει το έργο εξαιτίας της τεχνολογικής προστασίας προσβάλλεται το δικαίωμα αναπαραγωγής για ιδιωτική χρήση

Προστασία τεχνολογικών μέτρων (άρθρο 66 Α)

- ✦ Απαγορεύεται χωρίς την άδεια του δικαιούχου η εξουδετέρωση κάθε αποτελεσματικού τεχνολογικού μέτρου την οποία πραγματοποιεί κάποιος εν γνώσει του ή έχοντας βάσιμους λόγους που του επιτρέπουν να γνωρίζει ότι επιδιώκει αυτό το σκοπό
- ✦ Απαγορεύεται χωρίς την άδεια του δικαιούχου, η κατασκευή, η εισαγωγή, η διανομή, η πώληση, η εκμίσθωση, η διαφήμιση για πώληση ή εκμίσθωση, ή η κατοχή για εμπορικούς σκοπούς, συσκευών, προϊόντων, συστατικών στοιχείων ή η παροχή υπηρεσιών που α) αποτελούν αντικείμενο προώθησης, διαφήμισης ή εμπορίας με σκοπό την εξουδετέρωση της προστασίας ή β) πέρα από την εξουδετέρωση της προστασίας έχουν σκοπό εμπορικό ή χρήση περιορισμένης σημασίας ή γ) έχουν πρωτίστως σχεδιασθεί, παραχθεί, προσαρμοσθεί ή πραγματοποιηθεί για να επιτρέψουν ή να διευκολύνουν την εξουδετέρωση της προστασίας οιασδήποτε αποτελεσματικών τεχνολογικών μέτρων
- ✦ Η άσκηση των δραστηριοτήτων αυτών τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους και χρηματική ποινή

Τεχνολογικά μέτρα και προσωπικά δεδομένα

- ✦ Τα συστήματα διαχείρισης και οι πληροφορίες για το καθεστώς των δικαιωμάτων μπορούν να σχεδιασθούν κατά τρόπο ώστε
 - να επεξεργάζονται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα σχετικά με τις καταναλωτικές συνήθειες των προσώπων
 - όσον αφορά τη χρήση προστατευόμενου υλικού και
 - να καθιστούν δυνατή την παρατήρηση των συμπεριφορών σε ανοιχτή γραμμή.
- ✦ Η πρόσβαση σε συναλλαγές αναφορικά με προστατευόμενο υλικό υπόκειται στον προηγούμενο έλεγχο ταυτότητας και την παρακολούθηση της χρήσης μέσω υδατογραφήματος ή άλλων μέσων
- ✦ Τα συστήματα διαχείρισης δικαιωμάτων επιτρέπουν τον έλεγχο και την επεξεργασία προσωπικών στοιχείων που αφορούν το πρόσωπο του χρήστη, όπως οι προσωπικές προτιμήσεις, ο τόπος και ο χρόνος πρόσβασης, οι τραπεζικές συναλλαγές
- ✦ Υποχρέωση τήρησης υποχρεώσεων που απορρέουν από τη νομοθεσία για την προστασία προσωπικών δεδομένων

Ανταλλαγή αρχείων

- ✦ « 2001... το Napster αναγκάζεται να σταματήσει τη δωρεάν ανταλλαγή μουσικών αρχείων μεταξύ των χρηστών γιατί δε σεβάστηκε τη νομοθεσία για το copyright
- ✦ 2047.... ο φοιτητής Dan Halbert οδηγείται στη φυλακή γιατί δάνεισε τον υπολογιστή του σε συμφοιτήτριά του που μπορούσε να διαβάσει όλα τα βιβλία τα οποία ήταν αποθηκευμένα σε ηλεκτρονική μορφή
- ✦ Το 2047 μόνο οι «πειρατές» θα μπορούν να ανταλλάσσουν μεταξύ τους τα βιβλία τους » (Stallman)

Ομότιμα δίκτυα/1

- ✦ Το **peer-to-peer** (ή **P2P**) είναι ένα δίκτυο που επιτρέπει σε δύο ή περισσότερους υπολογιστές να μοιράζονται τους πόρους τους ισοδύναμα. Το δίκτυο αυτό χρησιμοποιεί την επεξεργαστική ισχύ, τον αποθηκευτικό χώρο και το εύρος ζώνης (bandwidth) των κόμβων
- ✦ Οι διάφοροι ομότιμοι κόμβοι είναι δυνατό να παρουσιάζουν διαφορετικά τεχνικά χαρακτηριστικά
- ✦ Η βασική αρχή των P2P δικτύων είναι η ισότητα μεταξύ των κόμβων του. Η πληροφορία διαδίδεται μέσα σε αυτό το δίκτυο
- ✦ Η νέα γενιά λογισμικού δεν προαπαιτεί την ύπαρξη ενός κεντρικού διακομιστή ή την ύπαρξη ενός τέτοιου κεντρικού καταλόγου

Ομότιμα δίκτυα/2

- Η χωρίς άδεια θέση ενός έργου στη διάθεση άλλων χρηστών μέσω ενός δικτύου peer-to-peer συνιστά προσβολή του αποκλειστικού δικαιώματος του δημιουργού να επιτρέπει ή να απαγορεύει την ψηφιακή διάχυση του έργου
- Διάθεση διάσπαρτων «πακέτων δεδομένων» σε πολλούς χρήστες ή προσβολή πνευματικής ιδιοκτησίας εξαιτίας της χωρίς άδειας διάθεσης ενός έργου στο κοινό κάθε φορά που το έργο προσφέρεται στο κοινό, άσχετα εάν αυτή έχει επιλεγεί από τον χρήστη ή εάν αποτελεί τεχνική συνέπεια της χρήσης του λογισμικού peer-to-peer την οποία δεν μπορεί να ελέγξει ο χρήστης

Ευθύνη/Διώξεις κατά παρόχων

- ✚ Napster: δίωξη γιατί εν γνώσει της διευκόλυνε την παράνομη ανταλλαγή επειδή διέθετε μέσω της ιστοσελίδας δωρεάν το λογισμικό για την ανταλλαγή και προσέφερε τεχνική υποστήριξη
- ✚ Kazaa: οι παραγωγοί του λογισμικού δεν έχουν την τεχνική δυνατότητα ελέγχου αναφορικά με την ανταλλαγή ενώ δεν μπορούν να διακρίνουν αν τα ανταλλασσόμενα έργα είναι προστατευόμενα ή όχι
- ✚ Grokster/Morpheus: με πρόθεση διανομή προϊόντος με σκοπό τη χρήση του για προσβολή της πνευματικής ιδιοκτησίας (κριτήριο ενθάρρυνσης/παρακίνησης)
- ✚ Pirate Bay:δίωξη και καταδίκη για διευκόλυνση παραβίασης πνευματικής ιδιοκτησίας Το Εφετείο μείωσε μεν τις ποινές φυλάκισης των κατηγορουμένων, αλλά αύξησε το πρόστιμο που καλούνται να καταβάλλουν

και το Pirate bay σήμερα

✦ Λειτουργεί υπό νέο ιδιοκτησιακό καθεστώς με έδρα τις Σευχέλλες

✦ [Download music, movies, games, software! The *Pirate Bay* - The ...](#)

✦ - [[Μετάφραση αυτής της σελίδας](#)]

✦ Download music, movies, games, software and much more. The *Pirate Bay* is the world's largest bittorrent tracker.

✦ [the**piratebay**.org/](#) - [Προσωρινά αποθηκευμένα](#) - [Παρόμοιες](#)

✦ [Movies](#)

✦ [Browse Torrents](#)

✦ [Music](#)

✦ [TV shows](#)

✦ [Recent Torrents](#)

✦ [Video > Movies](#)

✦ [How do I download?](#)

✦ [The Pirate Bay - The world's most ...](#)

✦ [Περισσότερα αποτελέσματα από το thepiratebay.org »](#)

Gamato.info

- ✦ Έρευνες μετά από καταγγελία της Εταιρίας Προστασίας Οπτικοακουστικών Έργων
- ✦ Η Δίωξη Ηλεκτρονικού Εγκλήματος πραγματοποίησε ταυτόχρονα κατ' οίκον έρευνες παρουσία εισαγγελέα σε διάφορες πόλεις της χώρας, όπου διαπιστώθηκε ότι οι συλληφθέντες συνδέονταν με τη συγκεκριμένη ιστοσελίδα
- ✦ Συλλήψεις στην Αθήνα, τη Λάρισα, την Πέλλα και τη Θεσσαλονίκη, με την κατηγορία της παράβασης του νόμου περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Κατηγορούνται συνολικά έντεκα, όλοι τους Έλληνες υπήκοοι, δύο εκ των οποίων μένουν μόνιμα στην Ολλανδία (ο server ήταν εγκατεστημένος στην Ολλανδία)
- ✦ Εκτός από τα διαφυγόντα κέρδη της εταιρίας (υπολογίζεται σε 15 εκ, ευρώ), πολύ μεγάλο είναι και το ποσό των φόρων που χάνει το Ελληνικό Δημόσιο

Παραβιάσεις πνευματικής ιδιοκτησίας

- ✦ Η ανταλλαγή αναλύεται σε τρεις πράξεις
 - αναπαραγωγή (upload) του αρχείου που περιέχει τα προστατευόμενα έργα στον υπολογιστή του χρήστη,
 - διάθεση του έργου σε άλλους χρήστες
 - και «κατέβασμα» (download) του έργου από έναν άλλο χρήστη στον υπολογιστή του στο πλαίσιο ανταλλαγής αρχείων.
- ✦ Η ανταλλαγή προστατευόμενων έργων μέσω των ομοτίμων δικτύων προσβάλλει το δικαίωμα παρουσίασης/διάθεσης στο κοινό και το δικαίωμα αναπαραγωγής.
- ✦ Η νομιμότητά της προϋποθέτει άδεια του δημιουργού και των δικαιούχων συγγενικών δικαιωμάτων.

Ανίχνευση παραβίασης πνευματικής ιδιοκτησίας

- Ο εντοπισμός και η συλλογή των διευθύνσεων IP των χρηστών, καθώς και η αναγνώριση της ταυτότητας του χρήστη μέσω των στοιχείων που τηρούνται από τον πάροχο υπηρεσιών διαδικτύου, εγείρουν ζητήματα αναφορικά με συνταγματικά προστατευόμενα δικαιώματα όπως το δικαίωμα προστασίας προσωπικών δεδομένων και την ελευθερία της επικοινωνίας (απόρρητο)
- Διεύθυνση IP
 - Δεδομένο κίνησης
 - Δεδομένο προσωπικού χαρακτήρα στο βαθμό που είναι δυνατή η σύνδεση με ένα φυσικό πρόσωπο

Το όριο της ιδιωτικότητας

- ✦ Promusicae v. Telefonica de Espana (ΔΕΚ/2008) : το κοινοτικό κεκτημένο δεν επιβάλλει στα κράτη μέλη να προβλέψουν την υποχρέωση γνωστοποίησης των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα προκειμένου να διασφαλίσουν την αποτελεσματική προστασία του δικαιώματος του δημιουργού στο πλαίσιο αστικής δίκης
- ✦ LSG-Gesellschaft von Leistungsschutzrechten v. Tele2 (ΔΕΚ/2009): δεν απαγορεύεται στα κράτη μέλη να προβλέπουν υποχρέωση γνωστοποίησης σε τρίτους ιδιώτες προσωπικών δεδομένων κίνησης προκειμένου αυτοί να ασκήσουν ενώπιον αστικών δικαστηρίων αγωγές κατά προσβολών της πνευματικής ιδιοκτησίας

Το θεσμικό πλαίσιο στην Ελλάδα

- ✦ Δυνατή η λήψη ασφαλιστικών μέτρων κατά των διαμεσολαβητών, οι υπηρεσίες των οποίων χρησιμοποιούνται από τρίτο για την προσβολή του δικαιώματος του δημιουργού και των συγγενικών δικαιωμάτων
- ✦ Το Δικαστήριο μπορεί να διατάξει τον φορέα παροχής υπηρεσιών διαδικτύου να περιορίσει την πρόσβαση στη συγκεκριμένη ιστοσελίδα με παράνομο περιεχόμενο
- ✦ Το δικαστήριο μπορεί να διατάξει την παροχή από τον αντίδικο πληροφοριών για την προέλευση και για τα δίκτυα διανομής των εμπορευμάτων ή παροχής των υπηρεσιών που προσβάλλουν το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας, τα συγγενικά δικαιώματα
- ✦ Περιορισμοί
 - Προστασία της εμπιστευτικότητας των πηγών πληροφοριών
 - Προστασία προσωπικών δεδομένων

Ο νόμος HADOPI 1/2 (Γαλλία)

- ✿ Μία Ανεξάρτητη Διοικητική Αρχή (Haute Autorité pour la Diffusion des Œuvres et la Protection des droits sur Internet) παρεμβάλλεται μεταξύ δικαιούχων και παρόχων
- ✿ Αποστολή (δύο) προειδοποιητικών μηνυμάτων σε όσους ανταλλάσσουν παράνομα αρχεία
- ✿ Σε περίπτωση άρνησης του παραβάτη να συμμορφωθεί, η Αρχή έχει τη δυνατότητα να διατάσσει τη διακοπή της σύνδεσης στο διαδίκτυο. Ο νόμος HADOPI 2 προβλέπει την κύρωση της διακοπής της σύνδεσης στο διαδίκτυο μέχρι ένα έτος μέσω απλουστευμένης δικαστικής διαδικασίας (προσωρινής ποινικής διάταξης)
- ✿ Το Συνταγματικό Συμβούλιο με απόφαση της 10ης Ιουνίου 2009 έκρινε αντισυνταγματική τη διάταξη του νόμου HADOPI 1 για την διακοπή της σύνδεσης με το σκεπτικό ότι «το δικαίωμα ελεύθερης πρόσβασης στις online υπηρεσίες επικοινωνιών αποτελεί ανθρώπινο δικαίωμα, το οποίο δεν μπορεί να περιοριστεί χωρίς την παρέμβαση του δικαστή»
- ✿ Ο Νόμος Hadopi 2 εξουσιοδοτεί την Αρχή να διαπιστώνει τις παραβάσεις της νομοθεσίας για την πνευματική ιδιοκτησία στο διαδίκτυο και τροποποιεί την ποινική νομοθεσία και επιτρέπει στα δικαστήρια να ακολουθούν απλοποιημένες διαδικασίες προκειμένου να απαγγέλλονται κατηγορίες ενάντια σε όσους προβαίνουν σε παράνομες ανταλλαγές αρχείων και έργων